Vad är egentligen lättläst?

Bengt Fredrikson

8 SIDOR

1 december 2016

Vad är egentligen svårläst?

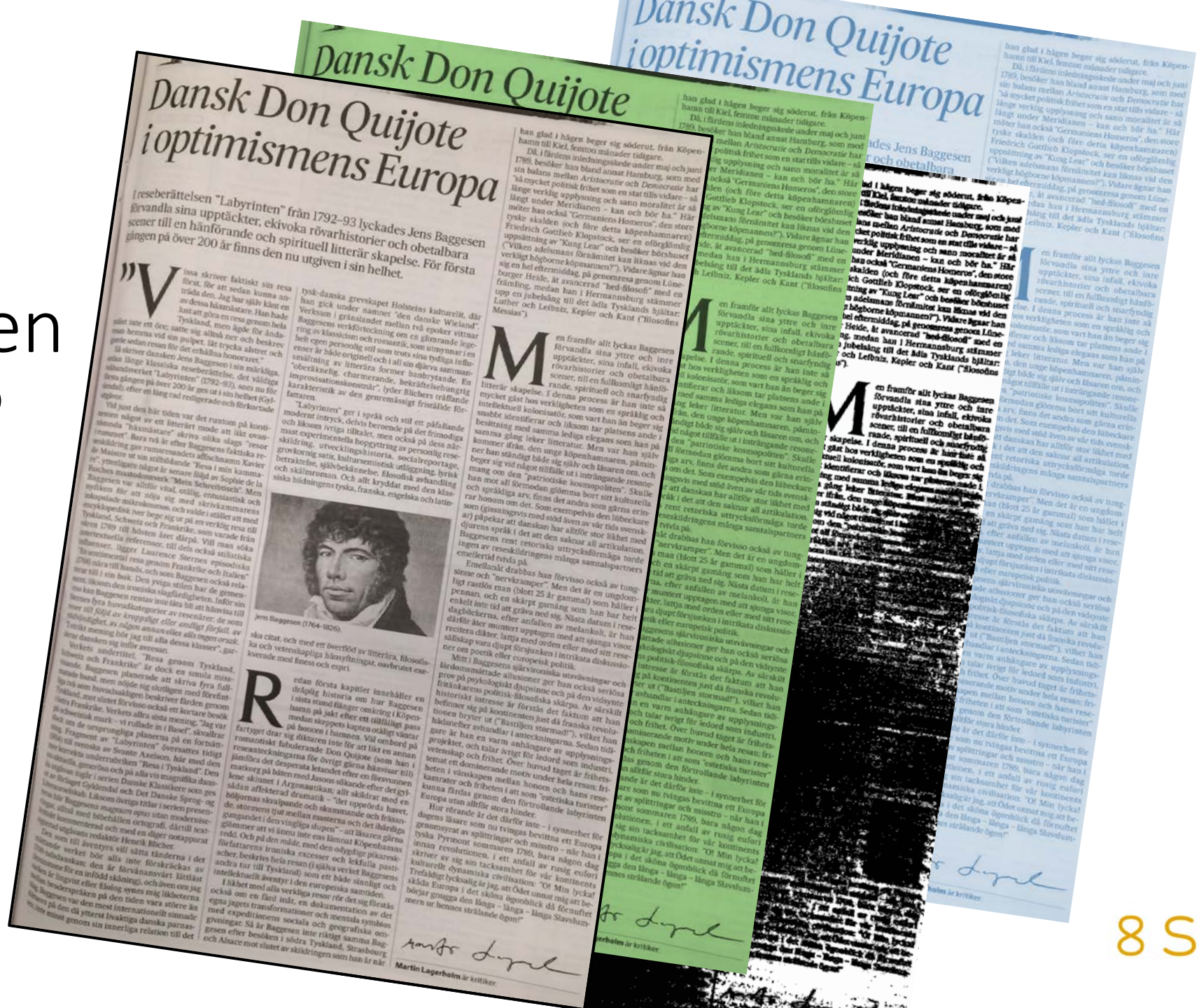

Dansk Don Quijote i optimismens Europa

I reseberättelsen "Labyrinten" från 1792–93 lyckades Jens Baggesen förvandla sina upptäckter, ekivoka rövarhistorier och obetalbara scener till en hänförande och spirituell litterär skapelse. För första gången på över 200 år finns den nu utgiven i sin helhet.

"Vissa skriver faktiskt sin resa först, för att sedan kunna antråda den. Jag har själv känt en av dessa häxmästare. Han hade lust att göra en resa genom hela Tyskland, men lägde för ändamålet inte ett öre; satte sig alltså ner och beskrev mun hemma vid sin pulpet. Det trycka alstret och gerade sedan resan för det erhållna honoraret."

Så skriver dansken Jens Baggesen i sin märkliga, sedan länge klassiska reseberättelse, det väldiga sidundsverket "Labyrinten" (1792–93), som nu för första gången på över 200 år ges ut i sin helhet (Gyldendal), efter en lång rad redigerade och förkortade utgivor.

Vid just den här tiden var det runtom på kontinenten något av ett litterärt mode att likt ovannämnda "häxmästare" skriva olika slags "resor i rummet". Bara två år efter Baggesens faktiska reseskildring gav rumsresandets affischnamn Xavier de Maistre ut sin stilbildande "Resa i min kammare", ytterligare något år senare följd av Sophie de la Roches mastodontverk "Mein Schreibtisch". Men Baggesen var alltför vital, otålig, entusiastisk och nyfiken för att nöja sig med skrivkammarens inskränkande mikrokosmos, och valde i stället att med encyklopedisk iver begå sig ut på en verklig resa till Tyskland, Schweiz och Frankrike, som varade från vären 1789 till hösten året därpå. Vill man söka intertextuella referenser, till dels också stilistiska influenser, ligger Laurence Sternes episodiska "En sentimental resa genom Frankrike och Italien" (1768) nära till hands, och som Baggesen också relaterar till i sin bok. Den yviga stilen har de gemensamt, liksom den ironiska slagfridighet, inför sin resar till följd av kroppslig eller andligt förfall, av nödvändighet, av någon annan eller alls ingen orsak. I strikt mening bör jag till alla dessa klasser, gar dansken sig inför avresan.

Verkets undertitel, "Resa genom Tyskland, Schweiz och Frankrike" är dock en smula missvisande. Baggesen planerade att skriva fyra fullstora band, men nöjde sig slutligen med föreintiga två som huvudsakligen beskriver färden genom Tyskland, mot slutet förvisso också ett kortare besök i södra Frankrike. Verkets allra sista mening, "Jag var på schweitisk mark – vi rullade in i Basel", skvallrar om de ursprungliga planerna på en fortsättning. Fragment av "Labyrinten" översattes tidigt (1804) till svenska av Svante Axelson, här med den mer korrekta underrubriken "Resa i Tyskland". Den nu utmärkta, generösa och på alla vis magnifika danskan, utgjuvan tugir i serien Danske Klassikere som ges ut av förlaget Gyldendal och Det Danske Sprog- og Litteraturselskab. Liksom övriga titlar i serien presenteras Baggesens magnum opus utan moderniseringar, allt med bibehållen ortografi, därtill textkritiskt kommenterad och med en diger notapparat av utgivarens redaktör Henrik Blicher.

Den som till äventyrs vill sätta tänderna i det omfattande verket bör alls inte förskräckas av tjocklekan; den är förvånansvärt lättläst för en infödd skåning), och även om jag som bredare läsare på den tiden vara större än Baggesen var den mest internationellt sinnade av alla människor genom sin innerliga relation till det tysk-danska grevskapet Holsteins kulturelit, där han gick under namnet "den danske Wieland". Verksam i gränslandet mellan två epoker vittnar Baggesens verkförteckning om en glimrande legering av klassicism och romantik, som utmynnar i en helt egen personlig stil som trots sina tydliga influenser är både originell och i all sin djärva sammansmältning av litterära former banbrytande. En "oberättelig, charmerande, bekräftelsehungrig improvisationskonstnär", lyder Blichers träffande karakteristik av den genremässigt friställde författaren.

"Labyrinten" ger i språk och stil ett påfallande modernt intryck, delvis beroende på det frimodiga och liksom ivriga tilltalet, men också på dess närmast experimentella hopgyttring av personlig reskildring, utvecklingshistoria, socialreportage, grovkornig satir, kultursemiotisk utläggning, lyrisk betraktelse, självbekännelse, filosofisk avhandling och skälmroman. Och allt kryddat med den klassiska bildningens tyska, franska, engelska och latinska citat, och med ett överflöd av litterära, filosofiska och vetenskapliga hänsyftningar, osvrbutet exaverade med finess och esprit.

Redan första kapitlet innehåller en dråplig historia om hur Baggesen i sista stund fänger omkring i Köpenhamn på jakt efter ett tillfälligt pass medan skeppets kapten otålig väntar fartyget drar sig diktaren inte för att likt en annan romantiskt fabulerande Don Quijote (som han i reseanteckningarna för övrigt gärna hänvisar till) jämföra det desperata letandet efter en försvunnen matkorg på bäten med Jasons sökande efter det gyllene skinnet i Argonautikan; allt skildrat med en sådan affekterad dramatik – "det upprörda havet, stormens tjut mellan masterna och det ihärdiga böljornas skvalpande och skummande och fräsande, gångandet i den vingliga slupen" – att läsaren gärna glömmer att vi ännu inte ens lämnat Köpenhamns redd. Och på den måde, med den odygdige pikareskeförfattarens ironiska excesser och lekfulla pastischer, beskrivs hela resan (i själva verket Baggesens andra tur till Tyskland) som ett både sinnligt och intellektuellt äventyr i den europeiska samtiden.

I likhet med alla verkliga resor rör det sig förstås också om en färd inåt, en dokumentation av det egna jagets transformationer och mentala symbios med expeditionens sociala och geografiska omgivningar. Så är Baggesen inte riktigt samma Baggesen efter besöken i södra Tyskland, Strasbourg och Alsace mot slutet av skildringen som han är när han glad i hågen beger sig söderut, från Köpenhamn till Kiel, femton månader tidigare.

Då, i färdens inledningsskede under maj och juni 1789, besöker han bland annat Hamburg, som med sin balans mellan Aristocratie och Democratie har "så mycket politisk frihet som en stat tills vidare – så länge verklig upplysning och sann moralitet är så långt under Meridianen – kan och bör ha." Här möter han också "Germaniens Homeros", den store tyske skalden (och före detta köpenhamnaren) Friedrich Gottlieb Klopstock, ser en oförglömlig uppsättning av "Kung Lear" och besöker börshuset ("Vilken adelsmans förnämitet kan liknas vid den verkligt högborne köpmannen?"). Vidare ägnar han sig en hel eftermiddag, på genomresa genom Lüneburger Heide, åt avancerad "hed-filosofi" med en upp en jubelsång till det ädla Tysklands hjältar: Luther och Leibniz, Kepler och Kant ("filosofins Messias").

En framför allt lyckas Baggesen förvandla sina yttre och inre upptäckter, sina infall, ekivoka rövarhistorier och obetalbara scener, till en fullkomligt hänförande, spirituell och snarfyndig litterär skapelse. I denna process är han inte så mycket gäst hos verkligheten som en spräkig och snabbt identifierar och liksom tar platsens ande i besittning med samma lediga elegans som han på samma gång leker litteratur. Men var han själv kommer ifrån, den unge köpenhamnaren, påminner han ständigt både sig själv och läsaren om, och beger sig vid något tillfälle ut i inträngande resonemang om den "patrioniske kosmopoliten". Skulle han mot all förmodan glömma bort sitt kulturella och språkliga arv, finns det andra som gärna erinrar honom om det. Som exempelvis den lübeckare (gissningsvis med stöd även av vår tids svenskar) påpekar att danskan har alltför stor likhet med djurens språk i det att den saknar all artikulation. Baggesens rent retoriska uttrycksförmåga torde ingen av reseskildringens många samtalspartners emellertid tvivla på.

Emellanåt drabbas han förvisso också av tungsinne och "nervkramper". Men det är en ungdomligt rastlös man (blott 25 år gammal) som håller i pennan, och en skärpt gamäng som han har helt enkelt inte tid att gräva ned sig. Nästa datum i resedagböckerna, efter anfallen av melankoli, är han därför åter muntert upptagen med att sjunga visor, recitera dikter, lattja med orden eller med sitt reseälskap vara djupt försjunken i intrikata diskussioner om poetik eller europeisk politik.

Mitt i Baggesens sjärvironiska utsvävningar och kärdomsmättade allusioner ger han också seriösa prov på psykologiskt djupsinne och på den vidsynte fritänkarens politisk-filosofiska skärpa. Av särskilt historiskt intresse är förstås det faktum att han beflimmer sig på kontinenten just då franska revolutionen bryter ut ("Bastiljen stormad"), vilket han hädanefter avhandlar i anteckningarna. Sedan tidigare är han en varm anhängare av upplysningsprojektet, och talar ivrigt för ledord som industri, vetenskap och frihet. Över huvud taget är frihetstemat ett dominerande motiv under hela resan; frihetens i vänskapen mellan honom och hans resekamrater och friheten i att som "estetiska turister" kunna färdas genom den förtrollande labyrinten Europa utan allför stora hinder.

Hur rörande är det därför inte – i synnerhet för dagens läsare som nu tvingas bevittna ett Europa genomsyrat av splittringar och misstro – när han i tyska Pyrmont sommaren 1789, bara någon dag innan revolutionen, i ett anfall av rusig euforiskriver av sig sin tacksamhet för vår kontinents kulturelit: dynamiska civilisation: "O! Min lycka! Trefaldigt lycksalig är jag, att Ödet unnat mig att besåda Europa i det sköna ögonblick då förmuftet börjar gnugga den långa – långa – långa Slavshumern ur hennes strålande ögon!"

Martin Lagerholm är kritiker.

8 SIDOR

För mycket information

TEKNIKMAGASINET SWEDEN AB
Globen
Butiksnummer:200 2016-01-15 16.22
Tel: 010-7053310 Kvittonummer:
Org.nr: 556381-3038 12814346
Säljare: Frida
Artikel A-pris 2438 Ant Belopp
Jays a-JAYS One+ Black
Nr266249 399.99 1 399.99
* 1 års garanti på kablage / kontakt *
Plomberad vara! Antingen etikett
eller inplastad från fabrik
OBS! Öppet köp gäller endast vid
obruten förpackning.
Garantin täcker ej kabelbrott eller
skador uppkomna p.g.a. yttre åverkan!
** Garantin täcker ej heller fel/problem
uppkomna pga utebliven rengöring **
Grov Portion
Nr440328 42.99 2 85.98
Betalningssätt:
Kort
485.96
Moms: Försäljning: Varav moms:
25.00 485.96 97.19
ATT BETALA: 485.96
BETALT: 485.96
TILLBAKA: 0.00
* * * * * * * * * * * * * * * * * * * *
* 30 DAGARS ÖPPET KÖP! Vid retur skall *
* art vara komplett, obegagnad & oskadd *
* samt i originalförpackning. Original- *
* kvitto måste medtagas. Plombering får *
* ej vara bruten. Undantaget öppet köp *
* är abonnemangsbundna artiklar. *
* 2 ÅRS GARANTI på alla art. undantaget *
* sådana märkta med annan tid samt ladd-*
* bara batterier (3 mån) & förbruknings-*
* artiklar (ej garanti). *
* * * * * * * * * * * * * * * * * * * *
Se katalogen eller www.teknikmagasinet.se
för fullständiga försäljningsvillkor.
Tack för besöket & välkommen åter!

8 SIDOR

För lite information

Gömd information

CDON.COM

Faktura

Box 195 25 104 32 STOCKHOLM

Leveransadress: Bengt Fredrikson Garagevägen 9 Lgh 1204 12148 Johanneshov Sverige
Ordernummer: 54374916
Orderdatum: 2016-09-23

Tack för att du handlar på CDON.COM!

Datum 2016-09-23
OCR-/Fakturanummer 8020000246655863

Bengt Fredrikson
Garagevägen 9 Lgh 1204
121 48 Johanneshov
Sverige

Oss tillhanda: **2016-10-07**
Att betala: **149,00 SEK**

Art.nr.	Artikelbenämning	Antal	Á pris inkl. moms	Moms	Summa
Säljs av CDON.COM, Vatnr. SE 556406170201 Bergsgatan 20, 214 22 Malmö, Sverige Faktnr. 420029373, Tot 149,00, varav moms 29,80					
1038598366	Chapter and Verse	1	149,00	25,00%	149,00

Observera att alla fakturor ska betalas till vår fakturaleverantör Qliro. Kontrollera att du har rätt uppgifter om du har sparat CDON.COM som betalningsmottagare i din internetbank sedan tidigare.

Övrigt

Moms 25%: 29,80
Totalt att betala: **149,00**

Vid frågor om din leverans eller om du vill göra en retur vänligen kontakta vår kundservice. Om du vill ha mer information om din betalning är du välkommen att besöka Qliro.com eller kontakta Qliros kundservice.

Vår fordran har överlåtits till Qliro AB som i sin tur vidareöverlåtit fordran till Nordea Finans Sverige AB (publ). Betalning ska ske till angivet konto. Om betalning uteblir debiteras påminnelseavgift fn. 60 SEK, samt dröjsmålsränta enligt nu gällande referensränta med tillägg av 24,00 %.

Postadress butik
CDON AB
Box 385
201 23 MALMÖ
Sverige

Kundservice butik
Kontakt: Via hemsida
Hemsida: www.cdon.com
Email: kundservice@cdon.com

Företagsfakta
Org.nr: 5564061702
Godkänd för F-skatt

Betalningsmottagare
Qliro AB / Nordea Finans Sverige AB
Bankgiro: 233-0470
Telefon: 08-40 900 300

Önskar du betala med bankgiroavi kan du ladda ned en kopia på din faktura med gireringsavi från Qliro.com

8020000246655863 # > 2330470#42#

8 SIDOR

Oklar information

Här ligger en hund begraven

8 SIDOR

Här ligger en hund begraven

Svårläst och lättläst handlar inte bara om språk

- Förkunskaper
- Målgrupp
- Informationsöverflöd
- Svår formgivning
- Intresse
- mm

Nr 1
oktober
1984

- Smal målgrupp – personer med intellektuell funktionsnedsättning
- En slutprodukt

NYHETSTIDNINGEN

8 SIDOR

"Har du hört att prinsessan Diana i England har fött en liten pojke?"

Nr 1 den 11 oktober 1984 | Hänt i September | Årgång 1

Riksdagsmännen börjar arbeta.

Sveriges 349 riksdagsmän har börjat sitt arbete för året. Det kallas riksmöte. Första arbetsdagen är alltid extra högtidlig, för då kommer kung Carl-Gustaf och öppnar mötet. Drottning Silvia var också med. Statsministern håller ett tal. Det kallas regerings-deklarationen. Där säger han allt som är viktigt för landet. Riksdagsmännen är valda av Sveriges folk. De bestämmer hur landet ska skötas. □

Halva TV ska göras utanför Stockholm

Idag görs nästan alla TV-program i Stockholm. Det vill vi ändra på, säger TVs styrelse. De som jobbar i Stockholm ska få göra program i ena kanalen. De som jobbar ute i landet ska göra program i den andra kanalen. – Det ska bli en folkkär kanal, säger de som jobbar ute i landet. Redan nu gör man många bra program. I Malmö gör man till exempel det fina nyhetsprogrammet Barnjournalen.

Läs i tidningen

Sverige-Nytt	sidan 3
Nyheter från andra länder	sidan 4
Boktips och serie	sidan 5
Vardags-livet/Mat	sidan 6
Sporten	sidan 7
Prenumerations-annons	sidan 8

Foto: Sven-Erik Sjöberg

Alla på bilden är socialdemokrater. Längst fram sitter Tage Erlander och Olof Palme. Bakom dem sitter Sven Andersson och Gunnar Sträng. – Vad sitter de och viskar om?

Palmes jobbiga månad.

Socialdemokraten Olof Palme har haft en jobbig månad. Först hade hans parti sitt stora möte – partikongressen. Sen började han gräla med centerpartiets ledare Thorbjörn Fälldin.

Arbetarpartiet socialdemokraterna har haft sitt stora möte. Då träffas alla män och kvinnor som tycker att socialdemokraterna för en bra politik. Politik är hur landet ska skötas. På mötet talar de om nästan allt. De talar om arbete, bostäder, barn, krig, skatter, löner med mera. Partiledaren Olof Palme höll ett långt tal. Det handlade om att Sverige inte vill att ubåtar och militärflygplan från andra länder ska komma in på svenskt område.

– Det var mitt viktigaste tal jag nånsin hållit, sa Palme efteråt. Han blev på nytt vald till socialdemokraternas partiledare.

Nästa år är det val igen. Centerpartiets ledare Thorbjörn Fälldin berättade att hans parti och det lilla partiet kristen demokratisk samling (kds) ska samarbeta nästa val. Det betyder att det ska stå namn på medlemmar från kristen demokratisk samling på centerns valsedlar. På det här sättet har centern chans att bli ett större parti. Och då kan det hända att de borgerliga partierna blir så stora att de vinner över de socialistiska. Idag har vi socialistisk regering i Sverige.
– Det är valfusk, säger Olof Palme.
– Nej, det är det inte, säger Thorbjörn Fälldin. De har inte slutat bråka ännu. □

8 Sidor 2016

- Bred målgrupp
- Nyheter varje vecka i 32 år
- Flera produkter

Jubel i Göteborg

I måndags kväll samlades tusentals människor på Götaplatsen i Göteborg. De firade att laget Frölunda blivit svenska mästare i ishockey. Frölunda vann över Skellefteå i finalen. Frölunda vann fyra matcher. Skellefteå vann bara en. Det är elva år sedan Frölunda vann guld senast.

Petra och Henkeman firar med programledaren Jenny Strömstedt.

Två från Sollentuna vann Funkismello

Det blev en spännande final i årets Funkismello. Rapparen Henkeman och sångerskan Petra vann med låten **Le igen**.
Läs mer på 8sidor.se

Gode män har stulit för miljoner

God man kallas en person som lovar att sköta pengarna för människor som inte klarar det själva.

En god man får bara lite betalt. Det är tänkt att den ska göra jobbet för att den vill hjälpa en annan människa. Men en stor undersökning visar att en del gode män har stulit pengar.

De senaste åren har minst 26 miljoner kronor försvunnit från konton som gode män har tagit hand om. Antagligen är det hundratals miljoner kronor som försvunnit. Det berättar SVT Nyheter.

Eldarna visar att våren är på väg

Den här veckan är det en speciell helg. Lördagen den 30 april är det Valborgsmässoafton. Då tänder vi stora eldar för att fira att våren är på väg. Du kan titta på din kommuns sajt för att se var det finns en eld nära där du bor.

Söndagen den 1 maj är arbetarnas dag. Den har firats ända sedan 1890 i Sverige. Då brukar det vara demonstrationer för arbetares rättigheter. Fackföreningar och politiker är med och håller tal.

8 SIDOR

8sidor.se

- Nyheter varje vardag sedan 1997

8 SIDOR

Allaväljare.se

- Politiska nyheter varje vardag sedan 1 mars 2014

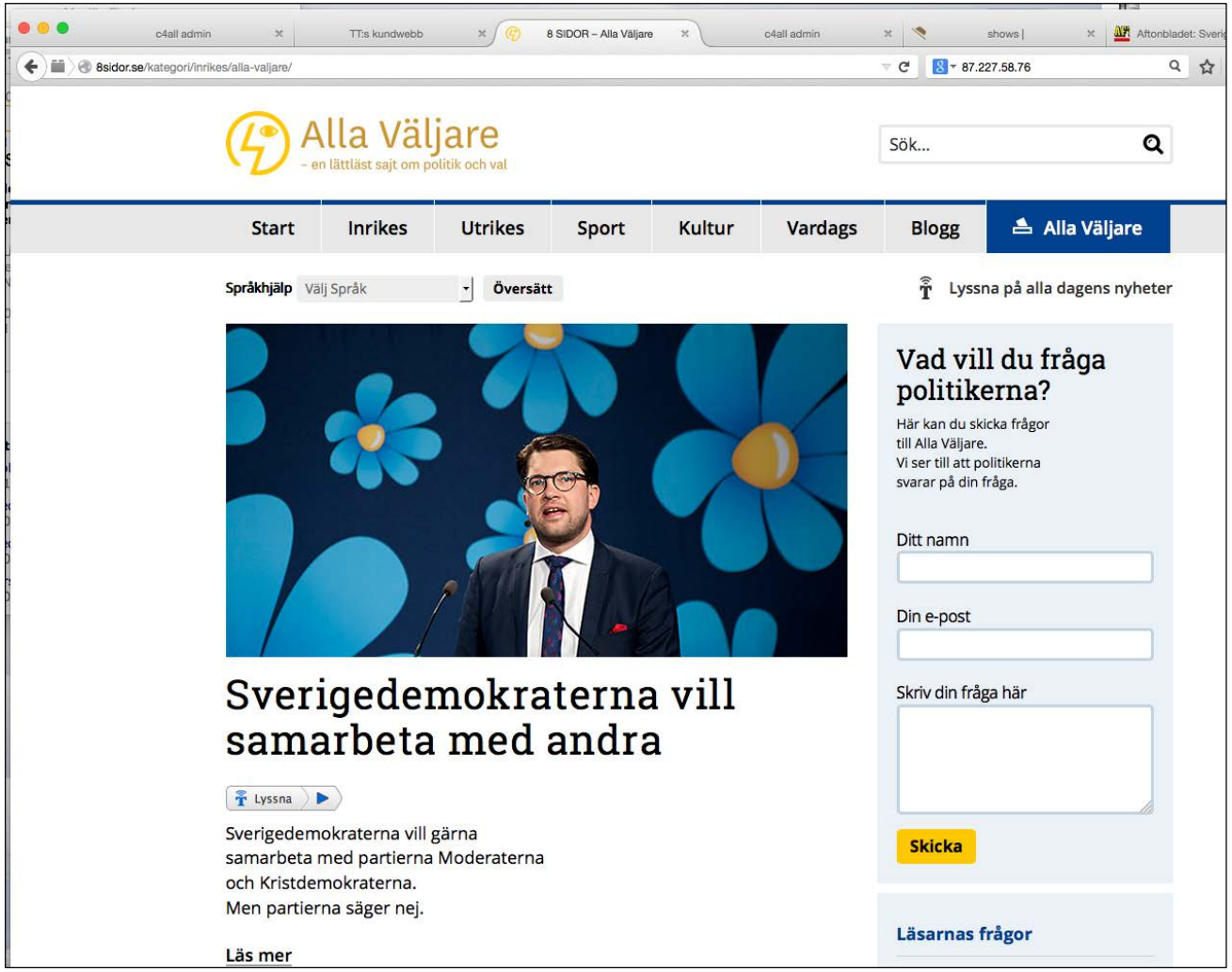

8 SIDOR

Ingen exakt vetenskap men 30 års erfarenheter

NYHETSTIDNINGEN

8 SIDOR

„Har du hört att prinsessan Diana i England har fått en liten pojke?"

Nr 1 den 11 oktober 1984 | Hänt i September | Årgång 1

Riksdagsmännen börjar arbeta.

Sveriges 349 riksdagsmän har börjat sitt arbete för året. Det kallas riksmöte. Första arbetsdagen är alltid extra högtidlig, för då kommer kung Carl-Gustaf och öppnar mötet. Drottning Silvia var också med. Statsministern håller ett tal. Det kallas regerings-deklarationen. Där säger han allt som är viktigt för landet. Riksdagsmännen är valda av Sveriges folk. De bestämmer hur landet ska skötas. □

Halva TV ska göras utanför Stockholm

Idag görs nästan alla TV-program i Stockholm. Det vill vi ändra på, säger TVs styrelse. De som jobbar i Stockholm ska få göra program i ena kanalen. De som jobbar ute i landet ska göra program i den andra kanalen. – Det ska bli en folkkär kanal, säger de som jobbar ute i landet. Redan nu gör man många bra program. I Malmö gör man till exempel det fina nyhetsprogrammet Barnjournalen.

Läs i tidningen

Sverige-Nytt	sidan 3
Nyheter från andra länder	sidan 4
Boktips och serie	sidan 5
Vardags-livet/Mat	sidan 6
Sporten	sidan 7
Prenumerations-annons	sidan 8

Foto: Sven-Erik Sjöberg

Alla på bilden är socialdemokrater. Längst fram sitter Tage Erlander och Olof Palme. Bakom dem sitter Sven Andersson och Gunnar Sträng. – Vad sitter de och viskar om?

Palmes jobbiga månad.

Socialdemokraten Olof Palme har haft en jobbig månad. Först hade hans parti sitt stora möte – partikongressen. Sen började han gräla med center-partiets ledare Thorbjörn Fälldin.

Arbetarpartiet socialdemokraterna har haft sitt stora möte. Då träffas alla män och kvinnor som tycker att socialdemokraterna för en bra politik. Politik är hur landet ska skötas. På mötet talar de om nästan allt. De talar om arbete, bostäder, barn, krig, skatter, löner med mera. Partiledaren Olof Palme höll ett långt tal. Det handlade om att Sverige inte vill att ubåtar och militärflygplan från andra länder ska komma in på svenskt område.

– Det var mitt viktigaste tal jag nånsin hållit, sa Palme efteråt. Han blev på nytt vald till social-demokraternas partiledare.

Nästa år är det val igen. Centerpartiets ledare Thorbjörn Fälldin berättade att hans parti och det lilla partiet kristen demokratisk samling (kds) ska samarbeta nästa val. Det betyder att det ska stå namn på medlemmar från kristen demokratisk samling på centerns valsedlar. På det här sättet har centern chans att bli ett större parti. Och då kan det hända att de borgerliga partierna blir så stora att de vinner över de socialistiska. Idag har vi socialistisk regering i Sverige.
– Det är valfusk, säger Olof Palme.
– Nej, det är det inte, säger Thorbjörn Fälldin. De har inte slutat bråka ännu. □

Petra och Henkeman firar med programledaren Jenny Strömstedt.

Två från Sollentuna vann Funkismello

Det blev en spännande final i årets Funkismello. Rapparen Henkeman och sångerskan Petra vann med låten **Le igen**. **Läs mer på 8sidor.se**

Gode män har stulit för miljoner

God man kallas en person som lovar att sköta pengarna för människor som inte klarar det själva.

En god man får bara lite betalt. Det är tänkt att den ska göra jobbet för att den vill hjälpa en annan människa. Men en stor undersökning visar att en del gode män har stulit pengar.

De senaste åren har minst 26 miljoner kronor försvunnit från konton som gode män har tagit hand om. Antagligen är det hundratals miljoner kronor som försvunnit. Det berättar SVT Nyheter.

Eldarna visar att våren är på väg

Den här veckan är det en speciell helg. Lördagen den 30 april är det Valborgsmässoafton. Då tänder vi stora eldar för att fira att våren är på väg. Du kan titta på din kommuns sajt för att se var det finns en eld nära där du bor.

Söndagen den 1 maj är arbetarnas dag. Den har firats ända sedan 1890 i Sverige. Då brukar det vara demonstrationer för arbetares rättigheter. Fackföreningar och politiker är med och håller tal.

Jubel i Göteborg

I måndags kväll samlades tusentals människor på Götaplatsen i Göteborg. De firade att laget Frölunda blivit svenska mästare i ishockey. Frölunda vann över Skellefteå i finalen. Frölunda vann fyra matcher. Skellefteå vann bara en. Det är elva år sedan Frölunda vann guld senast.

8 SIDOR

Så här tänker vi när vi gör tidningen

- Språket
- Samspel bild text
- Utseende – bekant
- Bryt inte läsningen
- Inga fotnoter
- Rubrik bildtext
- Rubrik omfång
- Ingång på sidan
- Radbrytningar

SVERIGE

2

Sveriges kung fyller 70 år

Kungen är Sveriges ledare. Men han får inte vara med och bestämma. Så har det varit sedan 1973. Då förlorade kungen all makt över politiken. Nu är kungens jobb mest att berätta om Sverige för andra länder.

Den sista april fyller Sveriges kung Carl Gustaf 70 år. Han har varit kung i mer än 40 år. Han har varit både en populär och inte så populär kung.

Ibland har det blivit bråk när kungen sagt något konstigt. År 2004 till exempel. Då hade kungen varit på resa i landet Brunei. Kungen sade att det var ett trevligt land med en bra ledare. Då blev många arga. Brunei är en diktatur där folket inte får säga och göra vad de vill. Kungen fick be om ursäkt för att han inte tänkte på det.

Det finns inga tydliga regler för vad kungen får säga. Men han måste tänka sig noga för. Han får absolut inte lägga sig i politiken. Det står i lagen.

– Han får inte säga något som går emot vad de flesta politiker i riksdagen tycker, säger Olof Ruin som är expert på politik.

Kung Carl Gustaf har tre barn med sin fru drottning Silvia. Deras äldsta dotter Victoria kommer att bli drottning och landets ledare. Förut kunde bara män bli det. Lagen ändrades år 1980, när Victoria var liten. Nu tar det äldsta barnet i familjen över jobbet.

Varje år får kungafamiljen 65 miljoner kronor av staten.

FOTO: FREDRIK SANDBERG/TT

Drottningen och kungen hälsar på en elefant som de fått i present av Thailands kung.

Många tycker att det är fel. De tycker att statens pengar borde gå till skolor, sjukhus och annat viktigt. Men andra tycker att det är värt pengarna. De gillar att kungen gör reklam för Sverige.

– Tidningar i andra länder skriver alltid mycket om Sverige om någon från kungafamiljen har kommit på besök, berättar Annika Rembe som jobbar på Svenska institutet.

Det är kanske konstigt att ha en ledare som föds till jobbet och som inte har någon makt. Men många svenskar verkar gilla att ha en kung. Bara var fjärde person vill att Sverige ska sluta att ha en kung.

Kanske är det som författaren Tage Danielsson skrev i en bok. Kungen får oss att känna som att vi lever i en saga.

MOA CANDIL OCH TT

– Malmö gör för lite för att stoppa terrorister

En 23-årig svensk är häktad i Belgien. Han är misstänkt för terrordådet i Belgien. Mannen var född och uppvuxen i Malmö. Nu får politikerna i Malmö skäll för att de inte gjort mer för att hindra att människor i staden blir terrorister.

– Malmö har länge struntat i problemet med islamistiska grupper som använder våld. Staden har mest jobbat mot annat slags våld.

Det säger Mona Sahlin. Hon jobbar med att stoppa extrema grupper som använder våld.

FOTO: MARCUS ORSMAN/TT

Mona Sahlin.

– Det finns inga kommuner som kan lova att ingen går med i en terrorgrupp.

– Men Malmö borde i alla fall ha en bra plan för de här frågorna, säger hon.

Andreas Schönström från Socialdemokraterna i Malmö håller inte med.

– Vi har visst en plan. Men det är väldigt svårt att nå personer som vill bli terrorister, säger han.

I förra veckan blev det också känt att en man från terrorgruppen IS varit på Arbetsförmedlingen i Malmö. Där har han försökt att locka till sig nya medlemmar. Det hände i somras.

8 SIDOR/TT

SVERIGE

3

Ryssland vill bygga en ny ledning i Östersjön

I Ryssland finns det mycket gas i marken. Gasen kan användas för att göra el. Många fabriker i Europa använder sådan gas. Gasen används också till att värma upp hus och som bränsle i bilar.

För några år sedan byggde Ryssland en ledning för gas under vattnet i Östersjön. Det var för att lättare kunna sälja gasen till Europa.

Nu vill Ryssland bygga en ny ledning i Östersjön. Många tycker att det är bra. Gasen är bra för miljön. Mycket bättre än kol och olja som smutsar ner naturen.

Men det finns också problem. En del tycker att det blir för mycket rysk gas i Europa. Ryssland säljer redan mycket mer gas än andra länder. Europa kan bli beroende av deras gas.

USA gillar inte att Ryssland får så mycket makt i Europa. USAs vicepresident Joe Biden kom till Sverige för att prata om det.

– Vi tycker att Europa ska få sin gas från flera olika länder. Rysslands ledning är inte bra, sade han.

Ledningen kommer att gå från Ryssland till Tyskland. Men den kommer att passera flera länders gränser på vägen. Bland annat Sveriges. Ryssland måste fråga länderna om lov innan de bygger.

Statsminister Stefan Löfven säger att både Sverige och EU ska undersöka planerna noga. Det måste vara säkert både för miljön och för länderna som ska köpa gasen innan Ryssland får tillstånd.

Men experter tror att det kan bli svårt för länderna att säga nej om ledningarna inte bryter mot några lagar.

KATRIN KASSTRÖM
katrin.kasstrom@8sidor.se

er är sedan pressats ihop och blivit **t**l gas.

I Ryssland, USA och Mellanöstern finns det mycket sådan gas.

Kockar har lätt att få jobb

Det behövs fler kockar i Sverige. Restaurangerna har stora problem. De har svårt att hitta folk.

Det är alltså ganska lätt att få jobb för den som utbildar sig till kock. Men det är ändå allt färre unga som väljer den linjen på gymnasiet.

Ett annat problem är att många kvinnor slutar jobba som kock. Jobbet är stressigt och det är vanligt med elaka skämt i köken.

Elin Odenheim och Hanna Stenstrand går på restaurangskola i Stockholm. De är inte oroliga för eleka skämt.

– Man får lära sig att säga ifrån, säger Elin.

– Om jag ser till att bli riktigt duktig kommer jag att vilja fortsätta i vilket fall, säger Hanna.

Sverige lånar mer pengar

Regeringen har börjat planera vad den vill göra med statens pengar nästa år. I förra veckan berättade finansminister Magdalena Andersson om det. Hon sade att regeringen vill låna pengar men att Sverige ändå har bra ekonomi.

– Det går bra för Sverige och det kommer allt fler nya jobb, sade Magdalena Andersson.

Färre i Sverige har varit sjuka och det har kommit färre flyktingar den senaste tiden. Det har gjort att landet sparat pengar.

Tågen kommer för sent

I Japan kommer nästan alla snabbtåg i tid. Nästan lika bra är det i Spanien och Frankrike. Men i Sverige är det sämre. Bara sex av tio snabbtåg kommer i tid. Det gäller resorna mellan Göteborg och Stockholm och resorna mellan Malmö och Stockholm.

– Vi är sämst i Europa. Men det beror inte på tågen. Det beror på att det är fel på spår eller ledningar, säger Peter Eneklint på Trafikverket.

Batra säger nej till SD

Sverigedemokraterna, SD, vill gärna styra Sverige ihop med partierna Moderaterna och Kristdemokraterna. Det sade SDs ledare Jimmie Åkesson när han höll tal i helgen. Men Moderaternas ledare Anna Kinberg Batra var snabb med att svara nej.

– Våra partier har för olika politik. Vi vill se till att människor som är födda i andra länder ska få jobb. Det vill inte SD. De är rasister som skyller alla problem på invandring, sade hon i tv.

8 SIDOR

Så här tänker vi när vi skriver

- Korta meningar
- Kronologisk ordning
- Berätta en historia
- Inga bildspråk eller svåra ord
- Skriv aktivt – vem gör något
- Försiktighet med siffror
- Begränsa antalet personer
- Rabbla inte fakta
- Begränsa omfånget
- Räkna inte med förkunskaper
- Läs och läs om
- Undvik ”det betyder”

8 SIDOR

Ta ingenting för givet

Tack!

8 SIDOR

bengt.fredrikson@8sidor.se